

פסק דין

מאת: דניאל יצחק שטיינברג

כחג"צ ה'תשפ"ג

בפני אג"מ

שכח
דבר. ראוי לדבר
שמשט נרס לו לישב בסחם ולא
יאל משס אלא ידו מל ראש ולא
הס ראש להאל מנסכו כלס:

נמ' אמר ריש קל
וחטר בדברים מה אם נכסים שאין בהן דעת
לא לשובה ולא לרעה על ידי שטרט לצדיקים
לדור עם הרשעים אמרה תורה שישרפו הפתטין
להשות את חבירו וכמדו סדרך טובה לדרך רעה
על אות כמה וכמה. א"ר לעזר סוכיה בדבר
כלום שלא ישב בסדום אלא ספני סכונו אף הוא
יצא וידיו על ראשו הוא הוא דכתיב "סטר המלם
שמה. דיך שאת סמלם את נפשך.

7 והיאך דין עיר
הנחת. בזמן שחאה ראויה ליעשות עיר
הנחת בית דין הגדול שולחין ודורשין
וחוקרין עד שידעו בראיה ברורה שהודחה
כל העיר או רובה וחזרו
לעבודה זרה: אחר כך
שולחין להן שני תלמידי
חכמים להזהיר אותן
ולהחזירן. אם חזרו ועשו
תשובה מוטב. ואם עמדו
באולתם, בית דין מצווין
לכל ישראל לעלות עליהן
לצבא והן צרין עליהן ועורכין עמהן מלחמה
עד שתבקע העיר:

7 בפני אג"מ

שם. ארדה נא ואראה הכצעקתה וגו'. וזה הוה דין ב"ד הגדול, גדר עיר
הנחתה. והנה קיי"ל סנהדרין שראו כולן לחובה פוסרין אותו, לכן
כיון שלמד אברהם אבינו זכות שוב נגמר דינם.

2 בראש ה'תשפ"ג

8 סנהדרין יב

א"ר כהנא סנהדרין שראו כולן לחובה פוסרין אותו.

השגת הראב"ד
ה"ו. אחר כך שולחים
להם שני תלמידי
חכמים להזהיר אותן
ולהחזירן אם חזרו
ועשו תשובה מוטב.
א"ל טונ הדנר סמועיל
להס המסונה אכל לא
מלאמי מסונה מועלת אחר
המלאה ומעשה.

9 כ"י ויבא יס"א

ישב. יבן כתיב ד נקס לעמוד א"ל הקב"ה שב ולאני
לעמוד ואחא סימן לכניך שעמיד אני להחילכ בעדס הדיינין והן יוסנין שנ"ל אלהים
לכך בעדס אל:

3 בפני אג"מ ויבא יס"א

10 שוק בין אברהם - קולאס חיבנסיס אשה
הוא הכאזא ססס כה קל"א

וכי הקב"ה בא אליו לדין, והלא לכאורה לא בא אלא לבקרו (כמו שכתב רש"י
על פי דברי הגמרא בבא מציעא פז): ומהו ענין דין לכאן?
אכן, אמר הגאון רבי שלמה הכהן מוילנא בשם אביו, פשיטות הענין משמע
שהקב"ה בא אליו להודיעו שרוצה לעשות דין בסדום, כמו שאמר הכתוב לאחר
שלווה אברהם את המלאכים: "וה' אמר המסכה אני מאברהם אשר אני עושה".
אלא מתוך שתיכף באו אליו המלאכים, המתין לו הקב"ה עד שהכניס את
האורחים כמו שביקש אברהם, "ויאמר אדני וגו' אל נא תעבור מעל עבדך", וכמו
שפירש"י שיש אומרים שהוא במשמעות קודש, והיינו שאמר להקב"ה להמתין לו
עד שירוך ויכניס את האורחים.
ובזה מיושב, שאברהם ביקש לעמוד מפני כבוד השכינה, וא"ל הקב"ה: שב,
משום שרצה הקב"ה לעשותו דין במעשה סדום ולהסכים עמו בדין שגור עליהם,
ולפיכך אמר "שב", ואתה סימן לבניך, שבכל הדינים יהיה כך שהדיינים יושבים
והקב"ה כביכול עומד, שנאמר "אילוקים ניצב בעדת אל".

כא. ארדה נא ואראה וגו'. סכאן למד רבינו הרמב"ם ז"ל בהל' ע"ז סז
נבי עיר הנדחת, דתחילה סתרין בהם לתשובה, ואם עשו תשובה אז
אותם שעבדו ע"ז נסקליו, ושאר, כנשים וספ ונוף העיר תשאר, אבל אם
לא עשו תשובה או הוה עיר הנדחת וכולם נהרגים והעיר תשרף וכן
שללה, וזה ר"ל כאן הפסוק וכתרגומו, ועי' בירושלמי ב ובתוספתא
דסנהדרין ב דסדום הוה גדר עיר הנדחת, וכן ר"ל התרגום כאן.

11 בפני אג"מ - ויבא יס"א

4 קהי"ס אג"מ ויבא יס"א

כד. אולי יש חמשים צדיקים וגו'. דהעיקר, התחלת דברי אברהם וכינו
הוה, דהארכתי בזה יס דבכל התורה כולה לא נתברר ברור פרס גדר
סחצה על סחצה, כחולין וכפסחים לא, ועי' במשנה סכשירין פ"ג לב
וננעים פ"א לב וכ"ס בזה. ועי' ברמב"ם הלכות סע"ש לב ובהך דניסין
דף ע"ח לה וכ"ס בזה אין מספר, משום דהתורה לא אמרה לנו רק דבר
הרגילות, לא סיבה רחוקה. ועי' בירושלמי פ"ד דסנהדרין לו אילו ניתנת
התורה חתוכה לא היה לרגל עמידה, ועמ"ש בזה בסנהדרין דף כ"א לו,
וכרמב"ם בהל' עבודת יוה"כ, בגדר סיבה הכרח אם יש בזה [דין] י"ו
ואכמ"ל. והנה כך, עיקר הדבר של סדום הוה גדר עיר הנדחת לו, כסבואר
בירושלמי סוף סנהדרין לו, ולזה צריך ב"ד הגדול, ואז נהרגים גם נשים
וספ שלא חטאו, אבל אם עשו תשובה אז הני שחטאו נהרגין בדין ע"ז,
והספ והנשים שבעיר נשאר. ושולחין להם שני תלמידי חכמים כמ"ס
רבינו הגדול הרמב"ם ז"ל לו, וזה הוה ב' מלאכים גדר ב' ת"ה, וזה

כא אתגלי
כען ואדון הכי קבלתהוון דעלת לקדמי
עקדו אעבד עמהון גמירא (אם לא תיבין)
ואם תיבין לא אתפרע:

5 בפני אג"מ ויבא יס"א

כב. ואם תיבין לא אתפרע (אם ישבו בתשובה לא אפרע מהם). ומיושב בזה
השגת הראב"ד הנ"ל, שהתשובה מועלת רק לבטל מהם דין עיר הנדחת, אבל
אותם שעבדו ע"ז נסקליו. וראה בתרי"ס כאן אות רלג. רלד, ומי"ט, סכת.

